

A apărut în „Tipografia diecesană” din Arad:

ABC-edar

ilustrat de I. Moldovan și consoții
aprobat de Ven. Consis-
toare din Arad și Caranse-
beș, apărut acum în a 4-a
edițiune îndreptată și pro-
văzută cu nenumărate ilus-
trațiuni atrăgătoare-plăcute.

Pretul:

40 fileri.

„CARTE DE CETIRE”

de I. Groșorean și consoții
ediția 2-a, cu o scriere de
lecțiuni ușoare, ce fac tre-
cere dela ABC-dar la legen-
dar, și cu frumoase lecturi
din cercul de cunoștințe al
școlarilor.

Pretul:

40 fileri.

„ANUARUL”

școlii populare elementare confesionale,
precum și tot soiul de tipărituri ne-
cesare domnilor învățători conf. rom.

„RUGĂCIUNILE ȘCOLARILOR”
și cântări bisericești

alese și întocmite de „Un prieten al șco-
larilor” ediția 3-a, și costă **40 fil.**
dându-se un rabat de 15% la sută.

Pentru „ABC-dar” și „CARTE de CETIRE”
la comande peste 100 bucăți se dă 20% rabat; iar
sub 100 bucăți numai 10% rabat.

Recomandăm Onoratul domni
atelierul „Tipografiei diecesane”,
care e provăzută cu nou material.

Acest stabiliment tipografic pro-
mite a fi cu cea mai strictă a-
tenție lucrărilor tipografice precum

Carti didactice, Reviste ziuare ori săptămânale, având în
vedere că ori-ce lucrări alingătoare de această artă să se esecule
corect, stil modern, frumos și pe lângă tacsă foarte convenabilă.

Reuniunea învățătorilor români

dela școalele populare confesionale ortodocse

din protopresbiteratele

Arad, Chișineu, Șiria, Boroșineu, Buteni, Radna și
Hălmagiu.

Organ periodic oficios

redactat

din încredințarea comitetului reuniunii de

Iosif Moldovan

vice-președinte.

Edițiunea Reuniunii.

Abonamentul 5 coroane pe an.

Membrii ordinari ai reuniunii îl primesc gratuit având să supoarte numai
spesele administrative de 1 coroană pe an.

Apare odată pe lună.

Arad, 1904.

Tiparul tipografiei diecesane greco-orientale române.

„Reuniunea învățătorilor“

organ oficios

apare odată în fiecare lună

Abonamentul anual e 5 cor.

se solvește anticipative la adresa casarului reuniunei *Iulin
Groșorean* învățător în Gălșa p. u. *Világos*.

Manuscriptele

sunt a se adresa redactorului *Iosif Moldovan* director școlar în Arad Piața Tököly Nr 8

Onoratele reducfiuni sunt rugate a ne trimite foile în schimb.

Anunțuri se fac în mod foarte restrâns și să plătesc anticipative: șirul 50 fil. Jumătate pagina: 12 cor. O pagină întreagă: 20 cor.

De bun augur.

Forul vitalității noastre naționale, este școala confesională. Dela organizarea și acțiunea acesteia, depinde existența culturală a neamului. Este cert, că succesele școalei sunt pendente de forța morală și spirituală, cu carea operează modestul oștean al neamului, învățătorul.

Potențarea ori reducerea acestor forțe, sunt în mare parte condiționate și dela referințele, între cari este condamnat a operă învățătorul.

Cu câte iluziuni intră în luptă oșteanul conștient, cât sentiment de abnegație, și câtă însulețire curată îl consună în lupta marelui ideal, cultura națională, și la ce decepții îl conduce realitatea crudă!

Să avem sinceritatea și obiectivitatea recerută și să recunoaștem, că condițiile între cari e condamnat a munci învățătorul, nu sunt din cele mai favorabile.

Mediul și referințele sale sunt de așa, că acele stâng cu desăvârșire în el forța morală de acțiune, îl disgustă și predispun pentru o stare desnădăjduită.

Mizeriile școalei noastre în sine, sunt destul de număroase, ce se mai zicem de uneltirile străine, în aceste zile de grea cumpănă pentru școala și cultura neamului!

Bisericei și neamului se impune, a țineă trează în învățătorime forța morală, dragostea de muncă și bucuria cătră chemarea lor.

Clasa noastră inteligentă, să aprecieze mai mult nobilele năsuințe ale învățătorimei.

Cea mai nimerită ocaziune sunt întrunirile învățătorimei noastre, de cari — onoare excepțiunilor — inteligența noastră să țină departe.

Cu mângăiere ni reamintim și acum vremile bune și de curată însulețire pentru școala și cultura poporului, când demnitari bisericești, ca și episcopul de pie memorie Ioan Popasu, care prin apretețarea oficială a învățătorimei sale, a știut să deștepte în ei bucuria cătră chemarea lor și tăria morală.

Cari nu-și reamintesc cu drag vremile apuse, când pedagogul de renume, *Dr. Ștefan Volovan*, conducea cu atâta zel întrunirile învățătorilor *Caransebeșeni*. Mândră eră reuniunea *Timișoreană*, de succesele ei sub conducerea dlui *P. Rotariu*; ear *Aradenii* prestaseră cele mai serioase rezultate, sub părinteasca conducere a profesorului *Teodor Ceantea*.

Astăzi, când recerințele sunt mult mai numeroase, ear stările anormale, învățătorimea o vedem lipsită de atari conducători sinceri și devotați.

Profesorimea actuală, crede că este absolvată de ori-ce ulterioară îndatorire, după subsemnarea absolutoarelor.

Legătura intimă, ce a existat între profesor și elev, ea nu mai există, spre dauna învățământului.

Corpului profesoral i-se impune datorința sacră, de a descinde în întrunirile învățătorimei și a o povățui spre binele și în interesul școlii noastre.

Pășirea activă a zeloșilor profesori Ioan Costa și Nicolau Mihulin în reuniunea Aradană, fie de bun augur pentru cel mai apropiat viitor.

Comloșul-bănățean, 7/20 Nov. 1904.

Juliu Vuia.

Catehizările.

„Mergeți în toată lumea, vestiți evanghelia la toate neamurile, botezându-le în numele tatălui și al fiului și al sfântului Duh.”

Mattei c. 28 v. 19.

Astă-vară Venerabilul Consistor a emis un ordin, prin care dispune, conform unui concluz sinodal, ca propunerea religiei în toate școlile să se facă prin preoți.

Motivul acestui ordin nu putea să fie altul, decât ca să se încredințeze acest studiu exclusiv celor preconizați pentru propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu și a Mântuitorului nostru, cari se numesc pe sine slugile bisericei, a credinței și prin trănsele a neamului nostru. Scopul, dacă eră de natura aceasta, asemenea nu putea să fie altul, decât luând manauarea studiului religiei din mâinile profane, să aducă preoția conform învățăturilor suscitade ale Mântuitorului mai aproape de școală, de mlađitele acomodabile, de fiitorii credincioși și susținători a bisericei.

Între cei mulți, cari nu servesc biserica și neamul cu o detestabilă fățarnicie sfântă, ci așteaptă, ca toți la rândul lor la muncă să fie, eram și eu în toată modestia mea — judece-o aceasta fiecare cum îi mai place — și o nespūsă bucurie ne-a cuprins pe toți. În urmă, am crezut, iată, i-s'a deschis calea preoției noastre de a-și ocupa adevăratul rol și că în fine religiea noastră a ajuns în mâni competente. Ne vom întări și n'avem să ne mai temem legea de rivali de tot soiul.

Și ce să vezi?!

Falangă de preoți, între dănșii cu mari aspirațiuni,

se înșiră și argumentează *în fața unui fapt împlinit*, că nu pot propune religiuinea.

Slimă și onoare tuturor fețelor bisericeii — dar', o declar din capul locului, în fața unui ordin Consistorial ori cum să-ți motivezi părerea, a căută să te retragi dela o datorință impusă prin chemare, este sau renitență, sau incapacitate.

În ambele cazuri sanare cerem !

Cu ce adecă să scuza retragerea dela propunerea religiuinei?

Resfoind pledoariile contra ordinațiunei conzistoriale aceste înșiră ca argument pentru a nu fi obligați la propunere împrejurarea, că nu am avea manuale, că preoții n'au destulă pregătire pedagogică metodică pentru a propune în școală, că sunt peste măsură ocupați peste zi cu afaceri pur preoțești, ba și cu de ale economiei, căci sunt slab dotați, și horrible dictu!! am auzit cu mare amar suletesc, și argumentul, că preoțimea n'ar avea destulă învățătură în general. Acest din urmă argument trebuia să-l respingă preoțimea cu o'naltă indignare. Mă mir, că n'a făcut-o.

Afară de acea, că m'a cuprins o nespusă decepțiune, toate argumentele le țin de slabe, la cari un preot nu e permis să recurgă.

Așa credem și susținem, că preoția este cariera cea mai ideală. Are să ne dea mângâierea între toate împrejurările vieții, să ne convingă și încălzească suletele și mințile despre'naltul adevăr evangelic în greaua luptă pentru existență. Și cine are mai mare lipsă de aceste învățături, decât chiar poporul nostru, părăsit mai de toată lumea, și ajuns pe mâinile unor fericitori falși, cari îl azmuță și duc din năcaz în năcaz, pentrucă apostolul gură spartă, sau scârțae peană, să ajungă la culare stare grasă — câștigată prin fraze mari, griji puține, astuțime multă dar fără tapt binecuvântat. Nu cunosc mai sublimă chemare, decât apostolia în cuvântul Domnului, mângâierea omului prin adevărul său și mântuirea neamului meu prin trânsul.

Apostoli ai neamului, ai sfintei biserici unde sunteți?

Cateheții tuturor confesiunilor din țară din lume ași putea zice sunt preoții. Aceștia toți au ocupațiunile lor păstorești în zi de sărbători, Dumineci și în zi de lucru chiar și nu sunt dotați toți prea bine — și totuși grijile lumești nu-i rețin dela chemarea per eminențiam a lor, escluziv a lor.

În fața unei chemări apostolice nu este și nu-i permis să existe pedecă de a-ți împlini datorința — sau nu ești apostol.

Nu este pedecă nici cea citată. ca pedecă pedagogică metodică.

Avem un plan de învățământ care împarte materialul de propus după clasă. Un pic de studiu, un pic de atragere pentru chemare — și aceasta nu strică nimănui — și s'a mântuit și cu scuza aceasta, și cu lipsa de manuale, cari altcum sunt și destule și bune.

În biserică, în fața multor credincioși la hirotonirea preoților arhierul strigă »*Vrednic este!*«

În vrednicia aceasta să cuprindă și speratul adevăr, că preotul va propovădui cuvântul lui D-zeu în tot locul și în tot timpul — în primul loc în școală.

Nu servește pe Domnul, nu biserica, nu neamul, cel ce subtrăgându-se dela datorința apostoliei primită de sine asupra sa cași chemare, desfide făgăduința dată în hirotésie și sfîntenia vestei din altar »*Vrednic este!*«

Salute preoției, care s'a pus la locul competent numai dinsei în școală — salute P. S. Sale Dlui Episcop, care a deschis calea vredniciei de mult și de mulți părăsite a preoției noastre, a acestui scut istoric în delungul timp de întunecime și suferințe a neamului nostru.

Ioan Costa
profesor.

Instinctul și cugetarea animalelor,

prelegere liberă ținută în adunarea generală din Șiria, de profesorul

Nicolae Mihulin.

Adnes. la protocol sub **H**).

Nu e treaba la să cercetezi
ființa Domnului; cercetează ființele
pe cari le-a creat.

Rückert.

Nu există un popor, care să se fi interesat așa de puțin de obiectele din împrejurul său, ca poporul român. Bine să fie înțeles, e vorbă de inteligență, căci țaranul trăiește în natură, însă explicând fals fenomenele, cauzele naturii, adeseori cade în superstițiuni. Noi, nici ființele cari sunt în nemijlocită apropierea noastră, ființele de același organism, animalele nu le cunoaștem. Unii dintre noi nu văd în animale decât numai un mechanism, o mașinărie compusă, cu care pot face ce ei voiesc, alții merg iarăși în estrem, atribuind animalelor și cele mai nobile calități omenești.

Din ideile aceste bizare s'a născut faimosul și dăunăciosul materialism, și cu el dimpreună indiferentismul religios. Înbrăcați în haina aceasta a materialismului și al indiferentismului, care din secolul trecut dominează între noi, țintim de o parte, la nimicirea ordinii firești, de altă parte dejosindu-ne la simple dobitoace, explicăm fals viața spirituaiă a omului în comparație cu celelalte animale. Prin explicări selintite — de soiul acesta, suferă foarte mult viața socială și morală-creștină.

Viața animalelor însă, în manifestațiunile sale, ne dă o dovadă eclatantă despre prevedința divină. Toate manifestările vieții animalelor ne dovedesc născuța provi-

dentei, de a-le perfecționa, pentru ajungerea unui scop oareșcare.

În viața animalelor foarte des observăm manifestări uitate, cari mult seamănă cu capacitatea spirituală a omului.

Fiecare animal cunoaște obiectele din jurul său, își formează icoană despre un obiect. Cănele bună-oară presimte vr'o nenorocire, alte animale cu zile înainte prevestesc schimbarea temperaturii. Cănele latră în somn ș. c. l. Dint toate aceste însă, pare că animalele posed o capacitate spirituală asemenea cu a omului. Însă numai la aparență, căci prin o studiere profundă vedem, că creerii animalelor sunt mai puțin dezvoltate, creerii lor nu sunt capace să judece așa ca omul, însă în formarea lor totuși vedem înțelepciunea Creatorului, vorbind cu sfânta Scriptură : Din frumseța și mărimea creațiunilor putem cunoaște pe Creatorul lor.

Ba să ne convingem despre cele spusă, suntem siliți a privi mai deaproape în organismul animalelor.

Animalele, cu ajutorul organelor lor, săvârșesc cele mai complicate fenomene vitale, spre care scop în formarea organelor observăm ținta spre un scop anumit.

Să vedem bună-oară paserile. Paserile ca animale sburătoare au corp acomodat vieții lor. Corpul are formă de ic, căci în sbor întimpină un stâlp de aer ca impediment, fără care nici sbură nu ar putea. Corpul le este acoperit cu pene, căci în receala cea mare provenită din mișcarea aerului, le-ar scădea căldura corpului. Extremitățile anterioare sunt sirăformate în vâsle, aripe ; ear' ca ele să fie mai ușoare, oasele lor sunt pneumatice, pline cu aer. Cu cât sunt paserile mai mari, cu atât conțin mai mult aer și din contră. Paserile alergătoare au măduă în oase, sunt mai grele, însă cu atât mai mult le sunt dezvoltate mușchii pectorali și pedali. (Struțul.) Picioarele încă sunt acomodate traiului lebeda gâsca, rața, au picioare înzestrate cu o peliță între degete, și le folosesc, ca vâsle luntrei. Cocostăreul are picioare lungi pentru umbla-

rea în apă. Cucul, ciocănitoarea au picioare acățătoare, căci știm și cunoaștem traiul lor.

Alte animale au organe înzestrate cu arme, pentru apărarea proprie contra inamicilor. Ori să privim organele nutririi, canalul digestiv. Vedem, că și acesta se acomodează modului de trai. Spre e. Carnivoarele, precum lupul, cânele, mîța, au canal digestiv în proporție cu corpul scurt, căci nutrindu-se cu carne au materii nutritoare destule, până ce ierbivoarele au canal lung, căci fiindu-le nutremăntul slab, au lipsă de el în cantitate mare.

În privința celorlalte organe seamănă animalele mult cu omul.

Toate organele sunt construite de cătră Atotputințele pentru un scop anumit; iar toate laolaltă prin funcțiunile lor au scopul de a susține viața animalică.

Ca să se manifesteze viața, trebuie, ca animalele prin organele și senzurile lor, să vină în contact cu obiectele din lumea externă. Însă atîta încă nu este destul. Căci fără o putere nevizibilă internă, organele nu se pot mișca, deci animalul ar rămîne mort.

Puterea aceasta într'adevăr există la fiecare animal și puțin se arată și la om. Îmi vine să o numesc înbold, dar' să rămînem pe lângă cuvîntul primit „instinct”. Tot ce face animalul o face din impulsul instinctului, fără rațiune și fără sullet. Așadar' capacitate de cugetare, animalele nu au, ce o voi și demonstra.

Instinctul și cugetarea, rațiunea, sunt noțiuni, pe cari numai greu le putem deosebi. A vieții înseamnă, a te naște, a crește până la un punct maximal, a te îngriji de următori și a muri. Din viața aceasta două momente sunt mai însemnate, a crește, a te desvoltă, și a te îngriji de următori, căci nașterea și moartea vin de sine, independent de animal. După cele două momente mai suspuse, instinctul este instinctul care ținește la susținerea vieții și a speciei.

Să vedem mai pe larg instinctul, care ținește sus-

ținerea vieții. Acest instinct la animale se mărginește la câștigarea nutremântului numai.

Erbivoarele nu întâmpină nici o greutate în câștigarea nutremântului, căci iarbă este destulă pe pământ. De aici provine, că nici instinctul lor nu e așa dezvoltat. Însă există, căci precum ne spun unii zoologi sunt multe speții de erbivoare, cari în priviuța nutremântului sunt foarte alegătoare. Așa bună-oară vaca mănâncă 276 specii de plante, iar' 218 nici nu le atinge. Că aici nu cugetul lucră, e de provăzut, că și vițelul tocmai așa face ca mamă-sa, fără să fi învățat botanică cândva. Cum stăm cu animalul liber cugetător? Cât trebuie să învețe până-ce poate alege nutremântul. Vă rog cugetați-Vă la anii de copilărie.

Erbivoarele, deși au nutremânt destul, nu umblă singure, ci prin instinct se adună mai multe, ca să fie scutite de invaziunile dușmanilor.

Nici animalele cari mănâncă stârvi nu au instinctul acesta dezvoltat. Totuși prin acesta sunt ca și mânate după morlăciuni, unde adunându-se mai multe, cel mare păfugă pe cel mic, care apoi tot prin instinct este silit să-și ia refugiu la înșelăciuni, furând câte o bucătură.

Cu mult mai tare este dezvoltat instinctul acelor animale, cari sunt răpitoare. Ele sunt silită nu numai să-l ale nutremântul, ci aflându-l să-l și câștige. Pentru aceea Atotputintele prin înțelepciunea sa nemărginită, le-a dat arme pentru câștigarea nutremântului și apărării. Armele acele sunt gura cu dinții puternici, ochi ageri, păr după cum este ținutul. Însă numai câte un fel de arme.

Afară de armele acestea, senzurile le sunt foarte dezvoltate.

Răpitoarele au diferite moduri de a câștiga nutremântul, după aceste moduri se acomodează și instinctul.

Lupii, când voesc a prinde un animal mai mare prin instinct, să adună 10—15 și cu puteri unite sugrumă prada luată la întă.

În cazul acesta, deja vedem o oareșcare asocia-

țiune pentru un scop. Cu mult mai dezvoltat e simțul de asociare la acele animale, cari numai mai multe la oaltă sunt în stare a-și câștiga hrana. (Albinele, unele specii de muște). Însă nu vedem nici o rațiune în unirea lor, instinctul lucră prin ele, iar instinctul e în mâna lui Dumnezeu.

Cu mult mai nobil e scopul asociațiunii omenești. Nu sunt oamenii legați unii de alții, ca și animalele asociate. Având omul rațiune, fiecare individ i-și alege acel soi de misiune, pe care el îl ține de mai convenabil.

Scopurile asociațiunilor omenești sunt nu numai materiale, ci mai vârtos spirituale. Religionea creștină provenită dela Mântuitorul, este și formează un legământ între indivizi. Legământul acesta e supranatural, provenit de la Mântuitorul, și azi deja ține în legături strânse o parte a omenimei.

Dacă animalele ar posedea o oareșcare rațiune, și la ele ar trebui să se desvoalte un simț de frică și venerațiune, față de o ființă supranaturală, — provenit din voința liberă a animalului. Pe lângă cea mai conștientioasă cercetare, nu vom afla nici un fel de cult divin, la vre-o specie de animale. Animalele nu pot avea religiune, pentru că nu au suflet.

Omul ca ființă rațională, încă arată uneori manifestațiuni instinctuale, însă acestea sunt supuse voinței libere, date de Dumnezeu, sunt înecate ori acoperite cu haina voinței libere, ca și effluxul rațiunii.

Omul, ca coroana creațiunii are suflet, rațiune și voința liberă, până-ce animalul e condus în afacerile și lucrările lui de instinct, fără suflet și fără rațiune.

Cuvântare

prostită, la ad. gener. a reuniunii Timișene ținută în Lipova la 3 Oct. 1904, din partea reprezentantului reuniunii noastre.

Prea On. Dle Președinte!

Onorată Adunare generală!

Reuniunea noastră a învățătorilor români ort. din protopopiatele aradane I—VII având în vedere folosul mare ce rezultă din apropierea tot mai intimă a reuniunilor surori, a adus concluzul, însărcinând comitetul său central, ca cu scopul de a întări tot mai mult legăturile dintre frații cu aceeași misiune, să esmită totdeauna și la toate ocaziunile delegați speciali, cari să reprezinte reuniunea, din incidentul și cu ocaziunea ad. generale a reuniunilor surori.

În senzul acestui concluz. și din încredințarea comitetului central al reuniunii noastre, cu bucurie ne prezentăm în mijlocul Dvoastre salutându-vă: de bine vam găsit! Am venit frați la frați, trimiși fiind iarăși de frați. Și când din nou am onoarea a vi-o descoperi aceasta, Vă rog, ca să ne primiți cu aceeași dragoste, cu care trimiși suntem și noi în mijlocul Dvoastră.

Prea On. Dle Președinte!

On. Ad. generală?

Nici o chemare din lume, nu are o menițiune atât de înaltă, nu are o menițiune atât de sublimă, ca tocmai chemarea noastră învățătorescă. Pentru că ce poate fi mai înalt, ce poate fi mai sublim, decât a face tu din oamenii mici, slabi, neajutorați, membrii demni ai societății și oameni fericiți. — Dar pe cât de înaltă și de sublimă

este chemarea noastră învățătoarească, pe atât este ia împreună și cu mari greutate și multă răspundere. — De aceea să și cere învățătorului, mai mult ca altora, că în greaua sa misiune să dispună de *tact* și *rutină* pedagogică, dacă voește, ca chemarea sa să ș'o poată împlini cu bun rezultat. Prin tactul pedagogic, învățătorul în fiecare moment este pus în poziția, de a putea afla, ce este bun și ce este cuvincios a face, iar prin rutina pedagogică i-se înlesnește învățătorului modul de a putea efeptui cu siguritate tot aceea, ce tactul pedagogic ia arătat ca necesar. Stând lucrul astfel, de sine ni-se pune întrebarea: cum, prin ce căi și prin ce mijloace va putea deveni învățătorul în posesiunea acestor sentimente?

Prin nimic alta decât numai și numai prin un continu și serios studiu teoretic și practic. În chipul acesta apoi vom crește tot mai mult și în autoritate, fără de care toate sbuciumările și frământările noastre zadarnice sunt și vor fi.

Prea On. Dle Președinte!

On. Ad. generală!

Institutele pedagogice, fie ele ori și cât de bune totuși nu sunt, nu pot fi în stare a produce învățători perfecți în toate privințele. Ele pun numai baza, dau numai elementele și arată numai direcțiunea întru perfecționarea și cultivarea ulterioară a învățătorului. Pe lângă aceste, omenimea încă nu stă pe loc, ci ea încă înaintează din zi în zi cu pași gingatici spre progres. În fața acestor stări, învățătorul, care este chemat a duce lumina și știința în popor, nu să poate da, nu-i este permis a să da îndărapt. Și nu-i este permis a să da îndărapt nici pentru aceea, pentru că numai prin învățători harnici și distinși se va putea ridica cultura și demnitatea unui popor la acel grad de dezvoltare, de unde cel cu încredere va putea privi în viitor. Iar pentru a putea fi întru adevăr harnic și distinș, învățătorul trebuie să stee pururea în curentul pro-

gresului general. Diesterweg, marele pedagog german a zis :
»Trăim numai atât, cât suntem activi și cine nu-și dă
concursul său la progresul general, ci stă ca un trândav,
acela este un membru mort în corpul pulsiv al societății».

Iată dar înțelesul, iată dar rostul reuniunilor noastre învățătorești în viața învățătorilor. Și fiind vorba de noi, deschilinit de noi învățătorii români, fac un apel călduros la unirea tot mai intimă a puterilor, la unirea tot mai intimă a forțelor dintre reuniunile noastre, pentru că cu atât mai bine și cu atât mai cu succes să le putem pune în serviciul culturii noastre naționale bazată pe morală și învățăturile creștine ale bisericii noastre drept măritoare, căci în unire este puterea Dilor și fraților colegi și pentru că grele timpuri străbatem și după semnele ce se arată vor veni și mai grele. Strâns uniți, umăr la umăr îmbărbătându-ne și însulețindu-ne reciproc, vom putea vedea realizat tot mai mult idealul nostru, care este: binele și prosperarea maicei noastre biserici, scumpului nostru neam și patriei iubite. Căci vecinic este adevărul cântat de lauriatul nostru poet care zice:

»Unde-i unul nu-i putere

La năcaz și la durere,

Unde-s doi puterea crește

Și dușmanul nu șporește».

Conduc de atari idei și sentimente, salut ad. generală în numele aceloră, ce cu multă dragoste față de D-voastră, ne-a trimis în mijlocul D-voastră, dorindu-vă splendid succes.

Dimitrie Popoviciu

secret. reun. aradane.

INFORMAȚIUNI.

Spriginitorii învățătorilor. Sub acest titlu am publicat în numerii trecuți numele acelor P. T. Domni, cari fără apel special, fără a aștepta program deosebit, după datină plin de promisiuni miraculoase, înțelegând scopul editării organului nostru, din faptul aparițiunii, au grăbit a sprijini acțiunea noastră culturală prin obolul lor, intrând în șirul abonenților. Sunt puțini de aceștia, dar este mare influința lor asupra însulețirii noastre. Deocamdată prezentăm în șirul abonenților și spriginitorii noștrii pe valorosul nostru coleg *Iuliu Văia* învățător în Comloșul Bănățan. Din peana lui desteră publicăm în fruntea organului nostru și un articol interesant, asupra căruia cu plăcere atragem atențiunea cetitorilor. Apoi, pe vrednicul și însulețitul plugar român din Șira (Világos) *Nicolau Lazarescu* care se știe însulețit de ce are biserica și națiunea mai bun, de școala confesională, dupăcum a dovedit-o și cu ocaziunea ultimei noastre adunări generale din Șiria, din a căreia rezultat splendid, partea leului îi compete D-Sale, pentru-ce îl rugăm să primească și pe aceasta cale mulțămita și recunoștința învățătorilor români. Și în sfârșit pe P. On. D. *Dr. Aurel Murășan*, carele trimițându-ne în schimb „Gazeta Transilvaniei, face bune servicii reuniunei.

Conferințele de toamnă. Despărțământul *Buteni* al reuniunei noastre, și-a ținut adunarea sa de toamnă în comuna *Boroș-sebes*, la 7 Noemvre (25 Octomvre) a. e., conform anunțului publicat deja. A preles învățătorul din loc *Patriciu Covaciu* din Geografie și *Ioan Borlea* din gramatică, despre „articol.“ Ambele prelegeri sau decretat bine succese. Interesul membrilor față de reuniune e mare. La adunare din 43 de membrii au fost prezenți 39, iar 4 absenți. Se demarcă prezența unor oaspeți număroși în frunte cu protopopul tractului P. O. D. *Ioan Georgia*, precum și o însămnată parte din preoții aceluia tract. Pe lângă aceste sau luat dispozițiuni pentru executarea agendelor emanate din circularul general al comitetului, dintre cari unele sau și executat deja. Decherațiunile, de membrii ai reuniunei, toți le-au subscris. Laudă li-se cuvine lor! Disertațiuni sau ținut trei și anume: *Ioan Roșu* din *Buteni*, despre „Necesitatea conștiinței și a ambițiunii în activitatea învățătorului.“

Patriciu Covaciu din Boros-sebes despre : „*Societățile de con-sum*”; iar Ioan Borlea din Cuediu despre : „*Învățătorul popo-ral*”. Constanța Muntean, învățătoare în Buteni, a cetit prelegerea practică, lucrată după treptele formale, tractând lecțiunea : „*Mo-sul și nepotul*”. Toți sau achitat cu laudă de rolurile alese, iar în publicul ascultător au stârnit plăcută impresiune.

În legătură cu aceste apoi s'a discutat modalitatea inac-tivării bibliotecelor populare, chestiune dată de Ven. Consistor prin oficiul protopopesc. Adunarea a adus concluzul, că în sco-pul inactivării acestor fel de biblioteci, să se roage Ven. Consis-tor a dispune comunelor parohiale, ca în bugetele anuale să susceapă o sumă oare-care. Adunarea proximă se va ținea în Almaș, cu ocaziunea examenelor finale.

Despărțământul protopopesc Chișineu, și-a ținut conferința de toamnă la 29 Nov. (12 Decembrie) în comuna *Erdeis*.

Despărțământul protopopesc Halmagiu și-a ținut conferința de toamnă în 18 Nov. (1 Dec.) în *Halmagiu*.

Îar' despărțământul protopopesc Șiria (Világos) încă în în 27 Oct. (9 Nov.) în *Agris*.

Resultatul acestor conferințe în lipsa de rapoarte încă nu-l cunoaștem. Sperăm că în numărul viitor vom fi în plăcuta poziție a informa cetitorii organului nostru și despre aceste.

Spesele administrative. Când în adunarea gene-rală din Șiria s'a adus concluzul privitor la editarea organului nostru, eram încântați de însușirea învățătorilor, de aceasta cauză însemnată, pe carea o consideram de epocală în viața reu-niunei noastre. Acum o avem, modestă cum e, dar' e a noastră.

Nu știm cum să ne explicăm însă faptul, că până acum, după raportul cassarului nostru, numai puțini dintre membrii și-au achitat datoria privitor la spesele administrative. Nu voim se ducem reuniunea la ruină prin cauzarea de spese ce n'au aco-perire, de aceea rugăm frumos pe P. Stimății membrii, se în-nainteze D-lui cassar *Iuliu Grașorean* învățător în Galșa p. u. Világos, pe lângă taxa de membru și câte o coroană pentru spesele administrative a-le organului nostru. Ca să cunoaștem cu toți pe învățătorii implinatori de datorie, deschidem o rubrică permanentă în organul nostru, în care vom ținea evidentă des-pre aceia. Până acum au satisfăcut acestei datorii : Ștefan Stan preot-învățător în Vasoia, Aurelia Popoviciu învățătoare în Nă-das, Constanța Muntean învățătoare în Buteni, Nicolae Ștef învă-țător în Arad, Georgtu Petrovici învățător Nădlac și Iosif Mol-dovan învățător în Arad. În numărul viitor vom continua.

Diplomele. În numerii trecuți am rugat pe Domnii membrii a ne informa despre anul susceperii lor în reuniune,

respective anul de când ca învățător definitiv este membru ordinar al reuniunii noastre, ca astfel ușurând sarcina biroului, să putem provide pe sîntele sărbători a nașterii D-lui pe fiecare membru cu frumoasa diplomă a reuniunii. Foarte puțini membrii au satisfăcut rugării. Biroul a făcut tot posibilul din partea sa și în această afacere și pe sărbători va providea cu diplome — de după posibilitate — pe toți aceia ale căror date positive le-a aflat. Aflăm de bine a publica și aici numele membrilor cari au solvit taxa de 2 coroane pentru diplomă: *Romul Măierușan* preot Siria, *Cornel Norac* Almas, *Paul Leu* Talpas, *Iuliana Nastici* Agris, *Dimitrie Goldiș* Berzova, *Patriciu Coraci* Borosebes, *Stefan Fericean* Agris, *Pavel Stana* Șimand, *Nicolau Boșcai* Bodești, *Dimitrie Poporiciu* Cuvtn, *Nicolau Mihulin* Arad, *Iosif Moldocan* Arad, *Efrem Moldocan* Pecica, *Petru Russu* Pecica, *Mihai Nicoură* Tornea, *Maria Precupaș* Arad, *Maria Indricău* Șeitin, *Georgiu Petroci* Nădlac, *Ana Șrebeșan* Șeitin, *Romul Tăurean* Nădlac, *Uroș Totorean* Nădlac, *Ioan Marta* Arad, *Ioan Antal* Nădlac, *Saru Bugar* Micălaca, *Ambrosiu Costea* Cenadul Ungurese, *Emilia Giorag* Pecica, *Elena Roja* Pecica, *Maria Crișan* Pecica, *Ioan Ardelean* Pecica, *Stefan Roja* Pecica.

+ **Maria Lungu** născută Morariu soția credincioasă a D-lui Nicolau Lungu preot-învățător în Gioroc (Gyorok) membru ordinar al reuniunii noastre, Sămbătă în 11/24 Dec. a. c. a trecut la cele eterne.

Fie-i țerina ușoară și memoria binecuvîntată.

Nemîngîiatul soț primească și pe această cale consămțămîntul nostru de durere.

Clubul învățătorilor. Membrii reuniunii sosiți în Arad, să întâlnească în toată Joia la oarele 10—12 în școala din curtea bisericii catedrală, unde le stau la dispoziție toate jurnalele ce le primim în schimb.

Sărbători fericite și an nou plin de rezultate și surprinderi plăcute, dorim colegilor și la toți binevoitorii și sprîgîinătorii învățătorilor!!!

POȘTA NOASTRĂ.

I. I. G. Ne-am adresat oficiilor parohiale din ambele parochii în afacerea adun. gen. proxime. Frăției tale încă ți-am scris. Ne rugăm de informațiuni sincere.

S. O. în C. Dintre preoți până acum nici unul.

I. G. Ai draptate, dar diplomele așa sunt stilizate. Cei ce ni-au răspuns la apelul făcut în n-rii trecuți, pe slintele sărbători le vor primi.

N. P. Noi te sfătuim să fii cu indulgență. Dreptatea trebuie să învingă.

G. P. în B. Mulți sunt în așteptare, doresc să vadă publicată prelegerea practică ținută pe basa fenomeniceii.

M. Domn. Memorandul nostru sa stilizat în limb magiară. Dacă ne vor permite împrejurările îl vom traduce și publica în unul din numerii viitori. Dacă a ajuns la locul destinat nu știm.

Ch. în G. În chestiunea condițiunilor din concurse am și primit răspuns negativ.

BIBLIOGRAFIE.

I. Cărți școlare.

Antăia carte de scriere și citire pentru învățarea limbei magiare de *Ioan Roman*, a apărut de curând în edițiunea a IV-a la Klein Mor iun. Arad. Prețul 30 fil.

Limba magiară pentru elevii școalelor popor. române de *Iuliu Grațorean* și *Iosif Moldovan* a apărut în edițiunea librării Petru Simlion. Arad. Prețul 50 fil.

ABCdar carte de citire pentru elevi clasei prime de *Iosif Moldovan* și consoții a apărut în edițiunea a IV-a în Tipografia diecezană din Arad. Prețul 40 fil.

A doua carte de citire de *Iuliu Grațorean* și consoții edițiunea a II-a, în Tipografia diecezană din Arad. Prețul 40 fil.

Carte de învățatură pentru ultimii ani ai școalei poporale și pentru școalele de repetițiune economică de *Iuliu Vuia*.

Învățământ practic din Istoria naturală de *Iuliu Vuia*, editura librăriei *Ciurcu* Brașov. Prețul 60 fil.

Curs practic de Constituția patriei de *Iuliu Vuia*, editura librăriei *Ciurcu* Brașov. Prețul 40 fil.

II. Cărți de lectură plăcută și instructivă.

Scrișori către elevi de *Maria Cioban*. Edițiunea a II-a. (Tipografia diecezană, Arad.) Prețul 1 cor.

Potpouri de *Gheorghe Jian*, Oravița. Prețul 1 cor.

Școlariul declamator poesii pentru deosebite ocațiuni de *Nic. Ștef*, Arad. Prețul 1 cor.

Rugăciunile școlarilor și cântări bisericesti alese de un prieten al școlarilor, Arad. Tipografia diecezană. Prețul 40 fil.

Dar de Crăciun versuri de *Iosif Stanca*. Prețul 10 fil.

Aceste cărți, lucrute de învățători, foarte potrivite și caca-douri de crăciun și anul nou, le recomandăm în deosebita atențiune a Domnilor învățători. Să pot procura dela autori direct, ori prin redațiunea noastră.